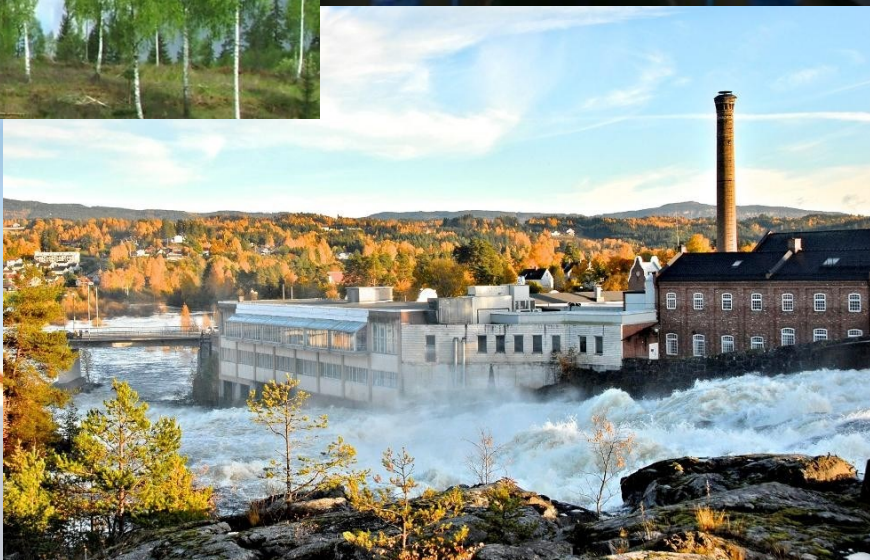

Eierskapsmelding 2024

HOLE kommune

INNLEDNING	4
HOLE KOMMUNES EIERINTERESSER	6
RingeriksKraft AS	7
Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	11
Menova AS	13
Ringerike Utvikling AS	15
Ringeriksbadet AS	16
Vardar AS	19
Veien kulturminnepark AS - eiendomsselskapet	21
hønefoss arena AS	22
Ringeriksbadet IKS	23
Sør-øst 110 iks	26
Interkommunalt arkiv for buskerud, vestfold og telemark IKS (IKA Kongsberg)	28
Viken kontrollutvalgssekretariat IKS	30
Kommunal Landspensjonskasse (KLP)	32
HOLE KOMMUNES STRATEGI OG ÅRSHJUL FOR EIERSTYRING	33
Rutine for rapportering mellom selskap og kommune	35
VEDLEGG: SELSKAPSFORMER	36
KommunalT foretak (KF)	37
Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap (IS)	37
Interkommunale selskap (IKS)	38
Aksjeselskap (AS)	39
Stiftelser	39
Ansvarlig selskap (ANS) og Delt ansvar (DA)	40

Andelslag

40

Oppsummering

40

Hole kommune er deleier i 8 aksjeselskap, 4 interkommunale selskaper, 2 andelslag og eierskap i KLP Kommunal landspensjonskasse. Kommunens bokførte verdi av disse virksomhetene var 43,9 mill. kroner pr 31.12.2023, den reelle verdien antas å være vesentlig høyere.

I forhold til forrige eierskapsmelding i 2022 har kommunene Ringerike, Jevnaker og Hole overdratt eierandeler i Regionalt kulturhus Ringerike AS til Stiftelsen Ringerike Kultureiendom i 2023.

Det er flere utfordringer knyttet til et aktivt eierskap som handler om å avklare gjensidige krav og forventninger.

Eierskapsmelding

Iht kommunelovens § 26 Eierstyring skal kommuner minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde:

- Kommunens prinsipper for eierstyring
- En oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- Kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene

Når kommunestyret velger å legge deler av virksomheten til et selskap, medfører det også overføring av styringsrett til selskapet. Oppgaven til selskapets styre og administrasjon er å trekke opp virksomhets- og forretningsstrategien, ofte omtalt som selskapsstrategi, innenfor en ytre ramme som er trukket opp av eierne, kalt eierstrategi. Kommunen kan i «eierskapsammenheng» ha flere roller: tjenestetilbyder, eier av selskaper, og kunde til tjenestene selskapene produserer. Denne meldingen har fokus på kommunen som eier.

Hole kommune hadde i 2015 et eierstrategiutvalg med oppgave å gå igjennom og konkretisere kommunens eierskap, samt presisere intensjonen med de ulike eierskapene. Kommunestyret har vedtatt eierskapsstrategi på bakgrunn av innstilling fra eierstrategiutvalg for alle de største selskapene.

Det er ikke anbefalt at kommunestyret i eierskapsmeldingen detaljstyrer selskapene, men bidrar til å sikre samhandling og kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyret overfor selskapene og omverden.

Eierskapsmeldingen skal bidra til et helhetlig og forutsigbart eierskap med sikte på å oppnå god samfunnsmessig avkastning av den investerte kapital. Eierskapsmeldingen er bygget opp slik:

Kapittel 1 presenterer de foretak, selskap og stiftelser kommunen er engasjert i.

Kapittel 2 gir generelle føringer for prosesser rundt oppfølging av eierskapsmeldingen og rutiner for kommunens løpende oppfølging av selskapene.

Kapittel 3 framstiller muligheter og begrensninger for de ulike selskapsformene kommunen kan velge når drift eller tiltak ønskes organisert utenfor den ordinære kommunale virksomheten. Kapitlet gir en oversikt over roller og ansvar, herunder rammer for eierstyring for de ulike selskapsformene.

Eierskapskontroll

Kommunelovens §23-4 stiller krav om eierskapskontroll. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskaps - kontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Hole kommune - oversikt over selskaper fordelt på selskapstyper, eierandel og innskutt kapital pr 31.12.2023:

	Antall aksjer/andeler	Aksjekapital / innskuddskapital:	Eierandel
Aksjeselskap			
Ringerikskraft AS	120	18.000.000	11,42%
Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS	308,96	308.960	8%
Menova AS	20	300.000	6,67%
Ringerike Utvikling AS *	90	60.000	23%
Ringeriksbadet AS	4 000	4.000.000	26,5%
Vardar AS **	922	1	1,86%
Eiendomsselskapet Veien Kulturminnepark AS	20	200.000	6,25%
Hønefoss Arena AS (tidl Flerbrukshallen AS)	3 000	3.000.000	16%
Interkommunale selskap			
Ringeriksbadet IKS		100.000	50%
Sør-Øst 110 IKS		48.500	1%
IKA Kongsberg IKS – interkommunalt arkiv			1,53%
Viken kontrollutvalgssekretariat IKS		12.000	1,5%
Andelslag			
A/L Ringerike kornsilo		50.000	5,76%
Biblioteksentralen AL	3	900	0,08%
Annet			
KLP egenkapitaltilskudd pr 31.12.2023		17.824.333	
Sum		Kr 43.870.798	

*Ringerike Utvikling AS ble avviklet i sin opprinnelige form i 2020. Kommunene har opprettholdt eierskapet i Ringerike Utvikling AS. Målet med eierskapet er å kunne revitaliseres selskapet ved behov, men selskapet holdes for tiden sovende uten drift og aktivitet.

**Vardar AS – bokføringsmessig er verdien satt til kr 1 da aksjene ble overdratt vederlagsfritt fra Buskerud fylkeskommune i forbindelse med regionreformen og opprettelsen av Viken fylkeskommune 1.1.2020.

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet var inntil mars 2014 eid av Ringerike kommune og Hole kommune. I 2014 ble det inngått ny aksjonærvtale etter at Ringerike kommune solgte 15% av sine aksjer til Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

I 2020 ble det gjennomført en fusjon mellom Ringerikskraft AS og Nore Energi AS. Etter denne avtalen er eierandelene fordelt mellom Ringerike kommune (69,45%), KLP (14,27%), Hole kommune (11,42%) og Nore og Uvdal kommune (4,85%).

I aksjonærvtalen er Hole kommunes tidligere minoritetsvern blitt gjort gjeldende generelt for alle aksjonærer som eier over 5% og for alle aksjonærer som eier mellom 2% og 5% når de stemmer sammen.

HISTORIKK

Fire regionale kraftverk ble etablert i perioden 1910 – 1923; Hole i 1910, Hønefoss i 1912, Norderhov i 1920 og Ådal i 1923. Som et resultat av at storkommunen Ringerike ble dannet, ble Ringerike kraftverk etablert i 1964. I 1983 fikk selskapet navnet Ringerike interkommunale kraftverk. Selskapet ble etablert som aksjeselskap og fikk navnet Ringeriks-Kraft AS i 1996. I 2001 ble selskapet registrert som konsern.

I 2013 ble det gjennomført et omfattende arbeid knyttet til fremtidig eierstrategi og i mars 2014 solgte Ringerike kommune 15% av sin eierandel til KLP. Hole kommune hadde gjennom aksjonærvtalen et minoritetsvern.

I 2019 fikk Ringerikskraft en forespørsel fra Nore Energi om å diskutere en mulig fusjon. Begrunnelsen for å søke samarbeid er at Nore Energi så at det over tid vil være krevende for et lite energiverk å stå alene med nye krav til kompetanse og teknologi som både myndigheter og kunder vil kreve i fremtiden. Selskapene ble i desember 2019 enige om en rammeavtale for fusjonen. Rammeavtalen ble godkjent av eierne i selskapene og ny aksjonærvtale ble inngått 19. februar 2020.

AKSJEKAPITAL

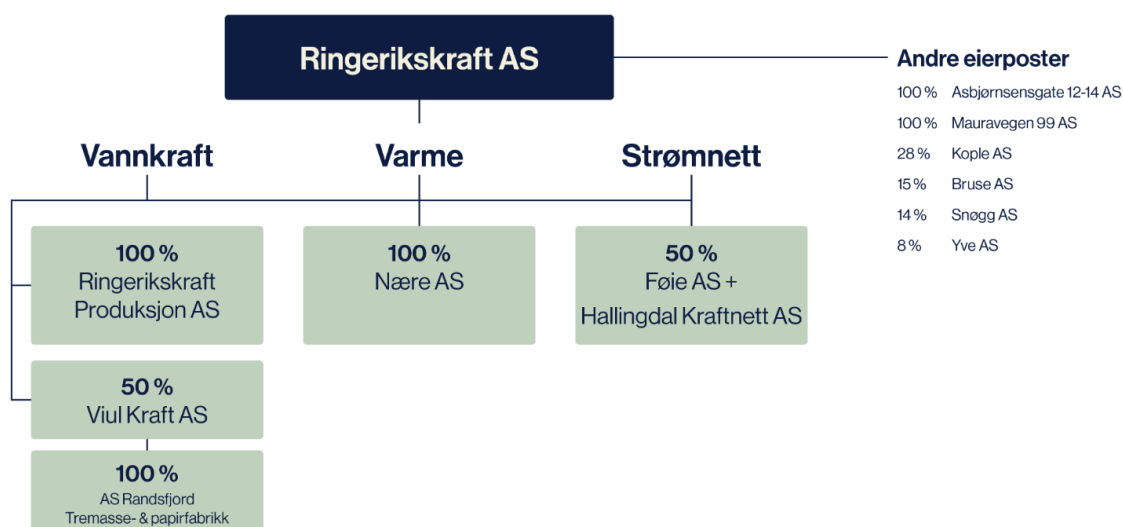
Aksjekapitalen er på kr 157.650.000. Hole kommunes andel er kr 18.000.000.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Virksomhetens formål skal være produksjon, omsetning og distribusjon av energi. Ringerikskraft kan også delta i annen næringsvirksomhet som står i en nær og naturlig forbindelse med dette formålet.

Ringerikskraft skal drives etter bedriftsøkonomiske og forretningsmessige prinsipper, hensyntatt lokalsamfunnets behov for energiforsyning.

Ringerikskraft AS har i 2024 følgende organisering av sin virksomhet:

STYREFORM OG STYREORGANER

Styret for Ringerikskraft består av inntil syv medlemmer hvorav fem velges av aksjonærene og ett styremedlem og en observatør velges av og blant de ansatte.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Per Christian Gomnæs er kommunens representant for Hole i styret for Ringerikskraft, Eli Hovd Prestegården er 1. vara og Idun Eid er 2. vara.

RAPPORTERINGSRUTINER

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Selskapet forutsettes å drifte så godt at eierne over tid får en akseptabel forrentning på den kapital som forvaltes av Ringerikskraft AS.

Årlig utbytte til eierkommunene vurderes hvert år i forhold til regnskapsresultatet, egenkapital og behovet for kapital til videreutvikling. Resultatet for 2023 ble 94 mill. kroner og det ble vedtatt eierutbytte på 35 mill. kroner hvorav Holes andel utgjør 3,997 mill. kroner.

Kommunestyret vedtok i møte 12.08.2015, sak 044/15 eierstrategi for Ringerikskraft AS.

Ringerikskraft AS skal sikre innbyggerne i Hole og Ringerike kommuner stabil kraftforsyning til konkurransedyktige priser.

1. Formålet med eierskapet:

- Lokalt eierskap med viktig infrastruktur for innbyggerne i kommunen.
- Utbytte som bidrar til å styrke kommunens økonomi.
- Konkurransedyktig avkastning på egenkapitalen basert på virkelig verdi av selskapet.
- Langsiktig fornuftig avkastning for eierne.

2. Oppgaver og handlingsrom for Ringerikskraft AS

Ringerikskraft AS er holdingsselskap i konsernet Ringerikskraft, hvis formålet skal være produksjon, omsetning og distribusjon av energi. Ringerikskraft kan også delta i annen næringsvirksomhet som står i en nær forbindelse med dette formålet samt bidra til lokal næringsutvikling med kommunene som drivkraft.

Ringerikskraft skal drives etter bedriftsøkonomiske, forretningsmessige og samfunnsøkonomiske prinsipper.

Selskapsstrategi

Som grunnlag for styringsdialogen mellom eierne og selskapet, forventes Ringerikskraft å ha utarbeidet en selskapsstrategi i tråd med eierne eierstrategi.

Eierskap i andre selskaper

Ringerikskraft kan etablere hel- eller deleide datterselskap, og være medinvestor der dette tjener kjerneområdet. Nye selskapsetableringer må ikke komme i konflikt med andre eierinteresser i kommunene.

Forslag om etablering av datterselskap kan være en endring av selskapets virkeområde og skal i så fall forankres hos eierne.

Samfunnsansvar

Ringerikskraft skal, som alle selskaper kommunene har eierinteresser i, ha etiske retningslinjer for medlemmer av styre, daglig ledelse og administrasjon, som en del av sitt kvalitetssikringssystem. Styret skal også ha fokus på samfunnsansvar, miljø, HMS, korrupsjon og offentlighet.

Økonomi

Virksomheten skal drives etter bedriftsøkonomiske, forretningsmessige og samfunnsøkonomiske prinsipper og ha en egenkapital som gir tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til investeringer og utvikling.

Selskapet skal ikke ta høy risiko uten å forelegge dette for eierne på forhånd. Dersom det oppstår spesielle forhold med selskapets økonomi, skal dette rapporteres til kommunedirektøren og formannskapet.

Valg av styre

Styret skal sammensettes slik at det blir i stand til å utføre de oppgaver det er pålagt. Det bør være en valgkomite som innstiller til generalforsamlingen om valg av styremedlemmer. Valgkomiteen skal ha representanter for alle eierne. Valgkomiteen må sikre at styret har kompetanse om bransje, finans, jus, strategi og marked og annen kompetanse som valgkomiteen finner nødvendig.

Det skal tilstrebes kjønnsbalanse i styrene. Styremedlemmer må være habile.

Valgkomiteen skal også foreslå medlemmer til nettselskapet.

Ordføreren representerer kommunen i selskapets generalforsamling.

3. Styringsdialog mellom kommunen som eier og Ringerikskraft

Styringsdialogen mellom selskapene og eierne forutsettes å skje gjennom årlige eiermøter og i generalforsamlingene, for å drøfte felles strategi og utfordringer. Styret må gjøre en årlig evaluering av eget arbeid.

EIERE OG EIERANDELER

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) er et interkommunalt aksjeselskap eid av kommunene Gran (21%), Hole (8%), Jevnaker (11%), Lunner (14%) og Ringerike (46%).

HISTORIKK

HRA ble etablert 2. november 1992. Styret består av en representant fra hver kommune. Generalforsamlingen består av ordfører i hver kommune.

AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital, kr. 3.862.000, er fordelt på 3862 aksjer, hver pålydende kr. 1.000. Holes andel utgjør kr. 308.960.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Eierne vedtok 28.10.2019 nye vedtekter og ny aksjonæravtale for HRA.

Formålet med eierskapet i HRA:

- HRA skal oppfylle eierkommunenes forpliktelser etter Forurensingsloven, knyttet til innsamling og gjenvinning av ressursene i husholdningsavfallet.
- HRA skal gi et fremtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud som vektlegger eierkommunenes ambisjoner om reduserte utslipp av klimagasser, samt lokal og regional utnyttelse av ressursene i husholdningsavfallet, herunder gjenvinning av energi, materialer og næringsstoffer på kommersiell basis.
- HRA skal gi et kostnadseffektivt tjenestetilbud.
- HRA skal gi et brukervennlig, fleksibelt og likeverdig tjenestetilbud for innbyggerne, som på en positiv måte stimulerer til bærekraftige holdninger og adferd. HRA er eierkommunens primærrådgiver i avfallsrelaterte spørsmål

STYREFORM OG STYREORGANER

Generalforsamlingen er selskapet øverste myndighet og består av ordførerne i eierkommunene.

Styret består av 5-8 medlemmer. Det skal være minst ett aksjonærvalgt styremedlem som representerer hver av eierkommunene. Styret skal også ha et medlem med personlig varamedlem valgt av og blant selskapets ansatte.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen. Morten Dåsnes (SV) er kommunens observatør og Tom Olsen (AP) varaobservatør i generalforsamlingen.

Karen Skjånes er valgt inn i styret som representant for Hole kommune.

RAPPORTERINGSRUTINER OG STYRINGSDIALOG

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Tjenestene er lovpålagt ordning som finansieres av innbyggernes renovasjonsgebyr. Det årlige renovasjonsgebyret skal vedtas i hver eierkommune.

SELSKAPSSTRATEGI

HRA har fem fokusområder for det strategiske arbeidet:

1. Materialgjenvinning og ombruk
2. Klima og ytre miljø
3. Tjenestetilbud
4. Organisasjonsutvikling og arbeidsmiljø
5. Forretningsutvikling

Hvert fokusområde har ett hovedmål:

1. 65 % materialgjenvinning og ombruk innen 2035 *
2. Minimere klimagassutslipp og andre skadevirkninger på miljøet
3. Blant bransjens (topp fem) mest fornøyde og motiverte kunder
4. Tilfredse og engasjerte medarbeidere i et trygt arbeidsmiljø
5. Fremme utvikling og være nytenkende

*EU setter som mål at 65 prosent av avfallsressursene skal materialgjenvinnes innen 2035.

HOLE KOMMUNES EIERSTRATEGI

Kommunestyret vedtok 06.05.2013, sak 028/13 eierstrategi:

Eierkommunens formål med sitt eierskap i HRA er:

1. Å oppfylle kommunenes forpliktelser etter Forurensingsloven, knyttet til innsamling og gjenvinning av ressursene i husholdningsavfallet.
2. *Å gi et fremtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud, som vektlegger eierkommunenes ambisjoner om reduserte utslipp av klimagasser og lokal og regional utnyttelse av ressursene i husholdningsavfallet, herunder gjenvinning av energi, materialer og næringsstoffer på kommersiell basis.*
3. *Å gi et kostnadseffektivt tjenestetilbud.*
4. *Å gi et brukervennlig, fleksibelt og likeverdig tjenestetilbud for innbyggerne, som på en positiv måte stimulerer til bærekraftige holdninger og adferd. Selskapet er eierkommunenes primærrådgiver i avfallsrelaterte spørsmål.*

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet er heleid av kommunene Hole og Ringerike hvor Ringerike eier 93,33 % og Hole 6,67%.

HISTORIKK

Menova ble etablert i 2007 da Multipro AS og Eikli AS fusjonerte. Både Multipro og Eikli var attføringsbedrifter med lange tradisjoner.

I 2018 ble det gjennomført store endringer i virksomheten. Anlegget på Hensmoen ble solgt. Årsaken til salget var at antall deltagere i utprøving og arbeidspraksis var blitt så lav at drift av arbeidsplasser på to lokasjoner ikke lot seg økonomisk forsvare.

AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen er på kr 4.500.000 fordelt på 300 aksjer. Holes andel utgjør kr. 300.000.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Selskapet skal utvikle og drive tilbud om jobb og aktiviteter til personer hjemmehørende i Ringeriksregionen som:

- Trenger en varig tilrettelagt arbeidsplass
- Faller utenfor det ordinære arbeidslivet
- Har behov for mer bistand og støtte enn det NAV tilbyr for å komme i jobb.

Dette basert på oppdrag og avtaler med det offentlige, herunder NAV, kommuner og fylker.

Menova AS er godkjent tiltaksarrangør for NAV.

STYREFORM OG STYREORGANER

Selskapets styre skal bestå av i alt 5 medlemmer hvorav 3 aksjonærvalgte medlemmer fra Ringerike og 1 fra Hole, og 1 medlem valgt av og blant de ansatte i selskapet.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Kristin Færden Bjella er kommunens representant i styret.

RAPPORTERINGSRUTINER OG STYRINGSDIALOG

Styringsdialogen mellom selskapet og eierne forutsettes å skje gjennom eiermøter og i generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Hole kommune har avtale om medfinansiering vedrørende VTA plasser (varig tilrettelagte arbeidsplasser) på Menova og betaler driftstilskudd knyttet til plassene. I 2023 utgjorde driftstilskuddet kr. 309.000.

HOLE KOMMUNES EIERSTRATEGI

Kommunestyret vedtok 14.05.2018, sak 026/18:

Eiernes forventninger og føringer for selskapets virksomhet.

- Selskapet skal være bevisst formål og sosialt ansvar.
- Selskapet skal bidra til å skape merverdier for samfunnet gjennom samarbeid og partnerskap med næringslivet og andre samfunnsaktører.
- Eierne har ikke avkastningskrav til bedriften, men er opptatt av at det er en total inntjening som gir rom for utvikling og investering i virksomheten.
- Driften av selskapet skal være effektiv og den skal skje i henhold til forretningsmessige prinsipper.
- Skapet et godt og motiverende arbeidsmiljø for både deltagere og ansatte.
- Driften skal skje i henhold til anerkjente miljøstandarder
- Selskapet skal ha et kvalitetssystem. Dette skal inkludere etiske retningslinjer for medlemmer av styret, daglig ledelse og administrasjon.

RINGERIKE UTVIKLING AS

Selskapet ble stiftet 6.1.2010 etter initiativ fra Ringerike, Jevnaker og Hole kommune gjennom Rådet for Ringeriksregionen. Selskapets opprinnelige formål var å sørge for en aktiv og målrettet innsats om konkrete tiltak som skal bidra til å øke verdiskapningen i Ringeriksregionen og dermed bidra til økonomisk bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling.

I generalforsamlingen i desember 2019 fattet eierne vedtak om avvikling av selskapet i opprinnelig form og organisasjonen ble avviklet i 2020. Bakgrunnen var at kommunene i Ringeriksregionen vedtok ny organisering av det regionale utviklingsarbeidet.

Kommunene har opprettholdt eierskapet i Ringerike Utvikling AS. Målet med eierskapet er å kunne revitaliseres selskapet ved behov, men selskapet holdes for tiden sovende uten drift og aktivitet.

Eierandelene er fordelt mellom Ringerike kommune (46,2%), Jevnaker kommune (23,1%), Hole kommune (23,1%) og Universitetet i Sørøst-Norge (7,6%).

AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen er på kr 394.000 fordelt på 394 aksjer. Holes andel er 90 aksjer og utgjør kr. 60.000.

EIERE OG EIERANDELER

Hole kommune eier 26,5% av aksjene, Ringerike kommune 26,5% og Helgelandsmoen Næringspark AS 47%.

HISTORIKK

Selskapet ble stiftet 15. april 2008 av Helgelandsmoen Næringspark og Hole kommune. I ekstraordinær generalforsamling 22. januar 2009 ble det foretatt en aksjeemisjon og Ringerike kommune kom inn på eiersiden.

AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital ble tegnet med kr 15.000.000 fordelt på 15000 aksjer. Holes andel utgjør kr. 4.000.000.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Selskapets formål er å oppføre, eie og finansiere Ringeriksbadet i Helgelandsmoen Næringspark. Ringeriksbadet skal i sin helhet leies ut til et interkommunalt foretak som skal forestå driften av Ringeriksbadet.

STYREFORM OG STYREORGANER

Styret består av 6 medlemmer, to fra hver av eierne.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Hole kommunes representanter i styret er Guro Bakke og Marit Lorentsen.

RAPPORTERINGSRUTINER

Selskapet rapporterer årlig gjennom årsregnskap og årsberetning i generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT:

Leien til det interkommunale driftsselskapet Ringeriksbadet IKS skal hvert år settes slik at selskapet ikke genererer overskudd. Det skal ikke utbetales utbytte fra selskapet.

Ved oppløsning/avvikling skal eiendelene tilfalle det interkommunale selskapet som har til formål å drifte Ringeriksbadet.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Kommunestyret vedtok i møte 07.09.2015, sak 044/15 eierstrategi for Ringeriksbadet (AS og IKS), eierstrategien er utarbeidet i fellesskap med Ringerike kommune.

Kommunene har følgende målsettinger med etableringen av Ringeriksbadet:

- Å inngå som et av folkehelse tilbudene til innbyggerne
- Å oppfylle kommunenes forpliktelser til å lære alle barn å svømme i løpet av barnetrinnet, jfr. læreplanen for kroppsøving.
- Å sikre funksjonshemmede og kronisk syke et tilbud om terapibading i temperert vann (både i grupper og individuelt), slik at denne gruppen kan sikres optimale helsegevinster.
- Å gi befolkningen et attraktivt svømme og badetilbud året rundt, tilpasset både treningsaktiviteter og familieaktiviteter.

Formål med eierskapet

For å sikre etablering og kostnadseffektiv drift av et badeanlegg i kommunene, har kommunene gått inn på eiersiden i to selskaper:

Ringeriksbadet AS som har som formål å finansiere, oppføre og eie badeanlegget, samt å leie dette ut til Ringeriksbadet IKS (Vedtekter Ringeriksbadet AS).

Ringeriksbadet IKS har som formål å ivareta driftsansvaret for badeanlegget (Selskapsavtale Ringeriksbadet IKS). Selskapet skal leie hele badeanlegget gjennom en leiekontrakt med Ringeriksbadet AS.

Oppgaver og handlingsrom for Ringeriksbadet AS

Ringeriksbadet AS skal eie og leie bort badeanlegget til Ringeriksbadet IKS for en periode på 40 år. Selskapet skal ivareta de roller og utføre de oppgaver som eierne anser som hensiktsmessig for å realisere eierne formål med Ringeriksbadet.

Eierne ønsker med dette å gi selskapet et entydig mandat og handlingsrom for sine strategiske og faglige vurderinger, slik at Ringeriksbadet IKS kan realisere sine eieres mål. I denne sammenheng er et godt fungerende badeanlegg en kritisk suksessfaktor. Det ligger derfor et stort ansvar på Ringeriksbadet AS når det gjelder eiendomsforvaltningen, vedlikehold av bygning og tekniske anlegg.

Selskapsstrategi

Som grunnlag for styringsdialogen mellom eierne og selskapet, forventes Ringeriksbadet AS å etablere en selskapsstrategi som er forankret i relevante nasjonale ambisjoner og føringer, samt eierne eierstrategi.

Eierskap i andre selskaper

Ringeriksbadet AS kan etablere hel- eller deleide datterselskap, der dette tjener selskapets formål. Det legges til grunn at slike selskapsetableringer rettes mot å løse oppgaver som ikke løses på en tilfredsstillende måte ved hjelp av eksisterende marked, samt at nye selskapsetableringer ikke kommer i konflikt med andre eierinteresser kommunene måtte ha.

Etikk

Ringeriksbadet AS skal, som alle selskaper kommunene har eierinteresser i, ha etiske retningslinjer for medlemmer styre, daglig ledelse og administrasjon, som en del av sitt kvalitetssikringssystem

Konkurransetsatt virksomhet

Selskapet skal ikke ta uforsvarlig risiko.

Styringsdialogen

Styringsdialogen mellom selskapet og eierne forutsettes å skje gjennom årlige eiermøter og i generalforsamlingene, for å drøfte felles strategi og utfordringer.

EIERE OG EIERANDELER

Eierskapet i Vardar AS ble overdratt fra Buskerud fylkeskommune til kommunene i Buskerud fra 01.01.2020 i forbindelse med regionreformen og etablering av Viken fylkeskommune

Hole kommunes eierandel er 1,86%.

HISTORIKK

Vardar har sitt utspring i "Kraftforsyningen i Buskerud" og ble stiftet for vel 90 år siden, etablerte et regionalnett og bygde ut vannkraftverk i Buskerud, delvis i egen regi og delvis sammen med andre aktører. Verdien som er bygget opp er for en stor del finansiert gjennom Buskerudbefolkningens historiske kraftkjøp. For å sikre at verdien kommer befolkningen i Buskerud til gode ble 99% av aksjene i Vardar overført til kommunene (jf gavebrev av 19. oktober 2005).

Vardar AS eide fire større virksomheter ved inngangen til 2019: Glitre Energi (50% av aksjene – energi og nettkonsern hvor Drammen kommune eier 50% av aksjene), Vardar Vannkraft AS (heleid vannkraftvirksomhet), Vardar Boreas AS (heleid vindkraftvirksomhet) og Vardar Varme AS (heleid fjernvarmevirksomhet).

Vardar AS eide 50% av Glitre Energi AS. Siden 2020 har det pågått et fusjonsarbeid mellom Glitre Energi AS og Agder Energi AS. Høsten 2022 ble Å Energi AS etablert som et nytt fusjonert selskap. Eierskapet i Å Energi er vesentlig for Vardar. Det har vært lagt til grunn at fusjonsarbeidet i Å Energi AS fullføres før oppstart av et eierstrategisk arbeid for Vardar.

AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital er på kr 265.872.680, fordelt på 49.054 aksjer, hver pålydende kr 5.420. Hole kommune eier 922 aksjer (1,86%) og andel av aksjekapitalen utgjør kr 4.997.240.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Vardars formål i henhold til selskapets vedtekter gjeldende fra 18.06.2020:

- Å investere i virksomheter innen kraftbransjen og i beslektede og utfyllende virksomheter.
- Å investere i andre selskaper for å bidra til utvikling og kompetanseoppbygging innen alternativ energi.
- Produksjon av elektrisk energi.

STYREFORM OG STYREORGANER

Styret består av inntil 5 medlemmer.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordføreren representerer kommunen på generalforsamlingen.

RAPPORTERINGSRUTINER

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Kommunene har rett til utbytte som fordeles etter eierandel. For regnskapsåret 2023 vedtok styret et utbytte på 145 mill. kroner. Hole kommunes andel utgjør kr 2.725.432.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Etter at fusjonsarbeidet i Å Energi AS ble fullført høsten 2022 ble det eierstrategiske arbeid i Vardar AS startet opp. Det er oppnevnt en administrativ arbeidsgruppe som etter planen skal ferdigstille utkast til eierstrategi i juni 2024 og det planlegges politisk behandling av ny eierstrategi for Vardar i eierkommunene i oktober-desember 2024.

Med utgangspunkt i ny eierstrategi planlegges utarbeidelse av justert aksjonæravtale og vedtekter for behandling i eierkommunene i løpet av 1. halvår 2025.

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet er eid av Buskerud fylkeskommune (31,25%), Ringerike kommune (25%), Hole kommune (6,25%), Ringerike Sparebanks Kulturstiftelse (20,94%), Skue Sparebank (8,44%) og Ringerikskraft AS (8,12%).

HISTORIKK

Selskapet ble stiftet 10. desember 2001 med formål å eie og forvalte eiendommene i Veien kulturminnepark.

Det ble innvilget en femårig driftsgaranti i forbindelse med etablering av selskapet.

Hringariki er navnet på stiftelsen som ble etablert i 2004 og driftet både Veien kulturminnepark (Langhuset, gravfeltet og det nye museet) og Ringerikes Museum som ligger i Norderhov gamle prestegård. Fra 2015 ble begge museer innlemmet i Stiftelsen Buskerudmuseet.

AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital er på kr 3.200.000 fordelt på 320 aksjer pålydende kr. 10.000. Holes andel er 20 aksjer og utgjør kr. 200.000.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Formål med selskapet er å eie og forvalte eiendommene i Veien Kulturminnepark på et mest mulig forretningsmessig grunnlag. Eiendommene skal i hovedsak brukes til museumsvirksomhet.

STYREFORM OG STYREORGANER

Styret består av 5 medlemmer, hvorav de offentlige eierne har tre representanter og de private eierne har to representanter.

HOLE KOMMUNES REPRESENTASJON

Fridthjof Rudstaden er Hole kommunes representant i styret med varamedlem Nikolay Børset.

RAPPORTERINGSRUTINER

Selskapet rapporterer årsregnskap og årsberetning gjennom generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

I forbindelse med konsolideringen i 2015 behandlet kommunestyret sak om driftstilskudd og vedtok å gi en årlig støtte til Buskerudmuseene, øremerket Veien Kulturminnepark og Ringerikes Museum for en begrenset periode. Tilskuddet vurderes årlig i budsjettbehandlingen. I 2023 er det innvilget tilskudd på totalt kr. 80.000 hvorav kr. 50.000 som driftsstøtte og kr. 30.000 knyttet til utstilling av Svingerudsteinen. For 2024 er det bevilget kr. 50.000 i driftsstøtte.

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet er eid av Hønefoss Stadion AS (36%), Ringerike kommune (31%), Ringerike Idrettsråd (2%), Jevnaker kommune (16%) og Hole kommune (16%).

HISTORIKK

Selskapet ble stiftet 25. februar 2013 og har bakgrunn i Rådet for Ringeriksregionens anleggsstrategi for regionale idrettsanlegg.

AKSJEKAPITAL

Selskapets aksjekapital er på kr 19.300.000 fordelt på 19 300 aksjer pålydende kr. 1000. Hole kommunes andel utgjør kr. 3.000.000 (16%).

FORMÅL (VEDTEKTER)

Selskapets har som formål å finansiere, oppføre og eie flerbrukshall i Schjongslunden i Ringerike kommune.

Flerbrukshallen med nødvendige tilleggskolaler skal i sin helhet leies ut til et driftsselskap som skal forestå driften av hallen og de tilstøtende lokalene.

Hønefoss Arena AS er uten eget økonomisk formål.

STYREFORM OG STYREORGANER

Selskapets styre består av 5 medlemmer. Halvparten velges av Ringerike kommune og Ringerike idrettsråd. De øvrige styremedlemmene velges av generalforsamlingen.

HOLE KOMMUNES REPRESENTASJON

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

RAPPORTERINGSRUTINER

Selskapet rapporterer årsregnskap og årsberetning gjennom generalforsamlingen.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Iht avtale om regionalt anlegg vil Buskerud fylkeskommune leie hallen for kroppsøving for videregående skoler i Ringerike. Det er inngått leieavtale for 20 år hvor årlig leie utgjør 55,5% av årlig driftsutgifter.

Ringerike kommune leier hallen til idrettsformål på kveld og helg. Det er inngått leieavtale for 40 år hvor årlig leie utgjør 44,5% av årlige driftsutgifter.

Hole og Jevnaker kommuner har forpliktet seg i 20 års perioden 2015-2035 hver å gi et årlig driftstilskudd på 2,5% av driftskostnadene eks. finanskostnader. Ringerike kommunes andel reduseres tilsvarende i denne perioden. I 2023 utgjorde tilskuddet kr 200.514 for Hole kommune.

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet er eid av Ringerike kommune (50%) og Hole kommune (50%).

HISTORIKK

Selskapet ble stiftet 17.02.2009.

STARTKAPITAL

Begge kommuner har innbetalt kr. 100.000 i startkapital.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Formålet med selskapet er å ivareta driftsansvaret for badeanlegget Ringeriksbadet. Selskapet leier, gjennom egen leiekontrakt med Ringeriksbadet AS, hele badeanlegget på Helgelandsmoen for en periode på 40 år.

STYREFORM OG STYREORGANER

Representantskapet er selskapets øverste myndighet og består av 6 representanter.

Styret består av 5 medlemmer.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

I representantskapet er kommunen representert med Jørn Inge Frøshaug, Christian Schumacher og Mari Foss Frøhaug. Varamedlemmer er: Morten Dåsnes, Per Kristian Faksvåg og Nina Lauritszen.

RAPPORTERINGSRUTINER OG STYRINGSDIALOG

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende budsjettår og fremlegge regnskap og årsrapport. Dersom budsjettet forutsetter tilskudd fra deltakerne, er budsjettet ikke endelig før kommunedeltagernes budsjetter er behandlet så vidt angår tilskuddet.

Fra 1. januar 2024 er det gjort flere justeringer i reglene for interkommunale selskapers økonomiforvaltningen. Lovens krav til innholdet i økonomiplanen, årsbudsjettet og årsberetningen er harmonisert med reglene i kommuneloven. Det er fastsatt ny forskrift om innholdet i økonomiplanen, årsbudsjettet, årsregnskapet og årsberetningen.

Administrasjonen har innført faste årlige oppfølgingsmøter med styreleder og daglig leder.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Hver av eierne hefter for 50% av selskapets samlede forpliktelser. Kommunene har forpliktet seg til å inngå avtale om skolesvømming. Ved oppstart er Hole kommunes andel kr. 500.000. Årlig driftstilskudd justeres i samsvar med konsumprisindeksen. Fordelingen mellom kommunene kan reforhandles hvert 3. år, dersom en av avtalepartene ber om det.

Iht selskapsavtalen kan Ringeriksbadet IKS ta opp likviditetslån på inntil 1 mill. kroner etter §22 i lov om interkommunale selskaper. Likviditetskreditt skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes. Eiernes står som kausjonister for lånet hvorav Hole kommunes andel utgjør kr. 500.000.

Selskapet har en momssak som har pågått over mange år. Selskapet fikk på bakgrunn av denne saken og andre forhold et betydelig driftsunderskudd i 2018 på vel 14 mill. kroner. Hole kommunes andel av underskuddet var på 7 mill. kroner.

Skattedirektoratet opphevet skatteetatens vedtak i mva-saken og over 9 mill. kroner ble tilbakeført Ringeriksbadet IKS i 2021 knyttet til publikumsbading. Skatteetaten varslet at de var klare til å gi nytt vedtak med annen begrunnelse, men avventer Skattedirektoratets generelle uttalelse for denne problemstillingen.

I juni 2023 fattet skattekontoret nytt vedtak med krav om tilbakebetaling av merverdiavgiftskompensasjon for publikumsbading med 8,5 mill. kroner med tillegg av renter på ca 1. mill. kroner. Ringeriksbadet IKS har påklaget vedtaket.

For perioden 2019 til 2021 har eierkommunene bevilget driftstilskudd i størrelsesorden 1 mill. kroner.

Kommunestyret vedtok i 2022, sak 054/22 å innvilge årlig driftstilskudd på 1,3 mill. kroner fra 2022. I 2022 ble det bevilget kr 250.000 i ekstraordinær strømstøtte.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Kommunestyret vedtok i møte 07.09.2015, sak 044/15 å vedta eierstrategi for Ringeriksbadet (AS og IKS), eierstrategien er utarbeidet i fellesskapet med Ringerike kommune.

Kommunene har følgende målsettinger med etableringen av Ringeriksbadet:

- Å ha et bredt folkehelse tilbud til innbyggerne
- Å oppfylle kommunenes forpliktelser til å lære alle barn å svømme i løpet av barnetrinnet, jfr. læreplanen for kroppsøving.
- Å sikre funksjonshemmede og kronisk syke et tilbud om terapibading i temperert vann (både i grupper og individuelt), slik at denne gruppen kan sikres optimale helsegevinster.
- Å gi befolkningen et attraktivt svømme og badetilbud året rundt, tilpasset både treningsaktiviteter og familieaktiviteter.

Formål med eierskapet

For å sikre etablering og kostnadseffektiv drift av et badeanlegg i kommunene, har kommunene gått inn på eiersiden i to selskaper:

Ringeriksbadet AS som har som formål å finansiere, oppføre og eie badeanlegget, samt å leie dette ut til Ringeriksbadet IKS (Vedtekter Ringeriksbadet AS).

Ringeriksbadet IKS har som formål å ivareta driftsansvaret for badeanlegget (Selskapsavtale Ringeriksbadet IKS). Selskapet skal leie hele badeanlegget gjennom en leiekontrakt med Ringeriksbadet AS.

Oppgaver og handlingsrom for Ringeriksbadet IKS

Ringeriksbadet IKS skal leie badeanlegget for en periode på 40 år og drifte dette. Selskapet skal ivareta de roller og utføre de oppgaver som eierne anser som hensiktsmessig for å realisere eiernes formål med Ringeriksbadet.

Eierne ønsker med dette å gi selskapet et entydig mandat og handlingsrom for sine strategiske og faglige vurderinger.

Selskapsstrategi

Som grunnlag for styringsdialogen mellom eierne og selskapet, forventes Ringeriksbadet IKS å etablere en selskapsstrategi som er forankret i relevante nasjonale ambisjoner og føringer, samt eiernes eierstrategi.

Kostnadseffektivitet

Ringeriksbadet skal drives effektivt, slik at dekningsgrunnlaget blir tilfredsstillende. Hver av eierne hefter 50 % for selskapet samlede forpliktelser, og selskapet skal ikke ta uforsvarlig risiko.

For å styrke besøksantall/kundegrunnlag til Badeanlegget kan Ringeriksbadet IKS innenfor egne rammer organisere aktiviteter som naturlig er tilknyttet et badeanlegg og gir gevinster innenfor et folkehelseperspektiv. Slike tiltak må ikke fortrenge, eller komme i konflikt med eiernes definerte målsettinger. Framleie av disponible lokaler og tiltak som gir driftsinntekter ligger innenfor slik aktivitet.

Ringeriksbadet skal være en arena for alle generasjoner og en attraktiv samarbeidspartner for tiltak rettet mot alle grupper med spesielle behov. Ringeriksbadet skal også være arena/utgangspunkt for idrettslige aktiviteter.

Etikk

Ringeriksbadet IKS skal, som alle selskaper kommunen har eierinteresser i, ha etiske retningslinjer for medlemmer styre, daglig ledelse og administrasjon, som en del av sitt kvalitetssikringssystem

Styringsdialogen

Styringsdialogen mellom selskapene og eierne forutsettes å skje gjennom årlige eiermøter og i generalforsamlingene, for å drøfte felles strategi og utfordringer.

EIERE OG EIERANDELER

Selskapet eies av: Drammensregionens brannvesen IKS, Vestfold Interkommunale brannvesen IKS, Sandefjord, Skien, Larvik, Porsgrunn, Ringerike, Kongsberg, Hallingdal brann og redningstjeneste, Bamble, Modum, Notodden, Midt-Telemark, Kragerø, Jevnaker, Hole, Nome, Tinn, Hol, Drangedal, Vinje, Seljord, Flesberg, Nore og Uvdal, Kviteseid, Siljan, Tokke, Hjartdal, Nissedal, Rollag og Fyresdal kommuner.

Eierandeler og ansvar er beregnet ut fra folketallet i hver kommune pr 01.01. Hole kommunes eierandel utgjør 1%.

HISTORIKK

Vestviken 110 IKS ble dannet 01.01.09 ved utvidelse av den tidligere Søndre Buskerud 110-sentral IKS. Sentralen er lokalisert i Politihuset i Drammen, og er samlokalisert med politiets 112- sentral og Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral (AMK; 113).

I 2018 ble det besluttet av Vestviken 110 utvides til å omfatte den nye Sør-Øst regionen som innebærer at også kommunene i Telemark skal betjenes av den nye 110-sentralen i Tønsberg. Selskapet endret navn til Sør-Øst 110 IKS.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med "Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen" § 4-5, § 4-6, § 4-7 og § 6-3.

Sør-Øst 110 IKS skal ivareta samfunnets behov for profesjonell, samordnet og kostnadseffektiv nødalarming ved brann og ulykker, akutt forurensing og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid i brannvesenet og andre nødetater.

Sentralens virkeområde er sammenfallende med Sør-Øst politidistrikt.

Tilleggstjenester som mottak av automatiske alarmer fra offentlige bygg, næringseiendommer og bofellesskap/sameier samt boenheter hvor det befinner seg personer som av det offentlige er vurdert å være i en risikoutsatt gruppe i forhold til brann.

Det åpnes for at deltakerkommunene kan avtale andre tjenester enn de ovennevnte, forutsatt at tjenestene ikke går ut over de lovpålagte tjenestene.

STYREFORM OG STYREORGANER

Det øverste organ for virksomheten er representantskapet. Representantskapet sammensettes med en representant fra hver deltaker.

Styret består av 7 medlemmer. Ett av medlemmene med varamedlem velges av og blant de ansatte.

Styrets sammensetning skal være slik at kollegiets samlede kompetanse kan løse selskapets oppgaver på en god måte.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

I representantskapet er kommunen representert ved Lidia I. Myhre, 1. vara er Ole Martin Morseth og 2. vara er ordfører Syver Leivestad.

RAPPORTERINGSRUTINER

I løpet av året skal det avholdes 2 ordinære representantskapsmøter.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Driftsutgifter i selskapet skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med kommunenes innbyggertall basert på folketallene pr 1. januar året før gjeldende regnskapsår. For 2024 utgjør eiertilskuddet kr. 487.777 for Hole kommune.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

EIERE OG EIERANDELER

Deltaker	%	Deltaker	%	Deltaker	%
Bamble kommune	2,46 %	Kongsberg kommune	4,01 %	Sandefjord kommune	8,15 %
Buskerud fylkeskommune	4,49 %	Kragerø kommune	2,05 %	Seljord kommune	1,04 %
Drangedal kommune	1,19 %	Krødsherad kommune	0,96 %	Sigdal kommune	1,12 %
Flesberg kommune	1,02 %	Kviteseid kommune	0,99 %	Siljan kommune	0,98 %
Flå kommune	0,82 %	Larvik kommune	6,23 %	Skien kommune	7,10 %
Fyresdal kommune	0,83 %	Midt-Telemark kommune	2,07 %	Telemark fylkeskommune	3,38 %
Færder kommune	3,93 %	Modum kommune	2,49 %	Tinn kommune	1,37 %
Gol kommune	1,26 %	Nesbyen kommune	1,09 %	Tokke kommune	0,95 %
Hemsedal kommune	1,01 %	Nissedal kommune	0,86 %	Tønsberg kommune	7,35 %
Hjartdal kommune	0,88 %	Nome kommune	1,49 %	Vestfold fylkeskommune	4,34 %
Hol kommune	1,24 %	Nore og Uvdal kommune	0,99 %	Vinje kommune	1,15 %
Hole kommune	1,53 %	Porsgrunn kommune	4,99 %	Ål kommune	1,26 %
Holmestrand kommune	3,76 %	Ringerike kommune	4,36 %		
Horten kommune	3,96 %	Rollag kommune	0,85 %		

Totalt: 100,00 %

Eierandelen justeres ved inn- og utmelding. Hole kommunes eierandel er 1,53%.

HISTORIKK

IKA Kongsberg ble stiftet i 1992, den gang med 14 medlemskommuner, etter et initiativ fra Statsarkivet i Kongsberg. Virksomheten var da en interkommunal samarbeidsordning hjemlet i kommunelovens § 27. Fra 1992 vokste IKA Kongsberg med i gjennomsnitt 2 kommuner hvert år til 40 eiere i 2024.

13. november 2002 ble det nye interkommunale selskapet stiftet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper.

Nåværende og potensielle eiere er kommunene i Buskerud, Vestfold og Telemark samt fylkeskommunene Buskerud, Vestfold og Telemark.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser. Selskapet skal kunne fungere som arkivdepot for eierne samt selge kompetanse og arkivtjenester til andre.

Selskapet skal kunne fungere som fylkesarkiv for deltagende fylkeskommuner, og skal kunne motta privatarkiv.

Selskapet skal følge Lov om arkiv og forskrifter om offentlig arkiv.

STYREFORM OG STYREORGANER

Representantskapet er selskapets øverste myndighet, der samtlige eiere er representert med en representant hver.

Kommunestyret eller fylkesting oppnevner selv sin representant. Medlemmene velges for fire år og følger kommunestyreperioden.

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder.

Styret består av seks medlemmer, hvorav fem velges av representantskapet etter valgkomiteens innstilling. De ansatte velger et styremedlem med vara.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Kommunedirektør Torger Ødegaard er kommunens representant i representantskapet og 1. varamedlem er økonomisjef Elin Aasnæss og 2. varamedlem er kommunalsjef Nina Halsne.

RAPPORTERINGSRUTINER

Av formelle møter er det kun representantskapets ordinære møte.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Eierne betaler årlig inn tilskudd til drift av selskapet i samsvar med vedtak i representantskapet. Eiertilskuddet er beregnet ut fra en fordelingsnøkkel basert på folketallet og et grunnbeløp vedtatt av representantskapet. For eiere som ikke kan legge folketallet til grunn, det vil si interkommunale selskap, skal det årlige tilskuddet fastsettes av representantskapet. For 2024 utgjør eiertilskuddet kr. 489.508 for Hole kommune.

Den enkelte eier hefter med hele sin formue for sin aktuelle andel av selskapets samlede forpliktelser, jf Lov om interkommunale selskap § 3, første ledd.

Selskapet kan ta opp lån innenfor en låneramme på 170 mill. kroner jfr selskapsavtalen. Den enkelte eier garanterer for sin andel av lånet som tilsvarer eierandelen. For 2023 utgjør Hole kommunes garantiandel av totalgjeld kr 1.823.846 (1,53%). Garantien utløper 20.11.2054.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

EIERE OG EIERANDELER

Kommuner	Befolkning 2023	Eierandel (i %)
Buskerud fylkeskommune	-	5
Bærum	129 874	13,9
Drammen	103 291	11,0
Asker	97 784	10,4
Lillestrøm	91 515	9,8
Lørenskog	46 797	5,0
Ullensaker	42 866	4,6
Ringerike	31 444	3,4
Kongsberg	28 793	3,0
Lier	28 167	3,0
Eidsvoll	27 338	2,9
Nittedal	25 440	2,7
Nes	24 283	2,6
Ås	21 350	2,3
Nesodden	20 322	2,2
Øvre Eiker	20 495	2,2
Rælingen	19 618	2,1
Vestby	19 089	2,0
Aurskog-Høland	17 956	1,9
Frogn	16 106	1,7
Nannestad	15 530	1,7
Modum	14 527	1,6
Enebakk	11 392	1,2
Gjerdrum	7 285	0,8
Hole	6 888	0,7
Hol	4 506	0,5
Sigdal	3 479	0,4
Hurdal	2 944	0,3
Flesberg	2 737	0,3
Nore og Uvdal	2 486	0,3
Krødsherad	2 211	0,2
Rollag	1 366	0,1
Aremark	1 329	0,1
Flå	1 097	0,1
Total	890 305	100.0000

Hole kommunes eierandel er 0,7%.

HISTORIKK

Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat, Kontrollutvalgssekretariatet i Buskerud og omegn og Romerike kontrollutvalgssekretariat slo seg sammen til Viken kontrollutvalgssekretariat IKS fra 1.7.2020.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Formålet med selskapet er å levere sekretariat-tjenester til deltakerkommunenes kontrollutvalg i tråd med gjeldende lov og forskrift. Selskapet kan utføre tilsvarende oppgaver for andre bestillere innenfor rammene av anskaffelsesregelverket.

STYREFORM OG STYREORGANER

Representantskapet er selskapets øverste myndighet, der samtlige eiere er representert med en representant med personlig varamedlemmer.

Deltakerkommunene oppnevner selv sin representant. Medlemmene velges for fire år om gangen og følger kommunestyreperioden.

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder.

Styret består av 3 medlemmer og 2 varamedlemmer.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordfører er medlem av representantskapet, varaordfører Guro Bakke er 1. varamedlem og 2. varamedlem er Morten Dåsnes.

RAPPORTERINGSRUTINER

Av formelle møter er det kun representantskapets ordinære møte.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Deltakernes ansvarsdel er lik deltakernes eierandel og er beregnet utfra antall innbyggere. Deltakernes innskudd til selskapets driftsfond utgjør kr. 800.000, Hole kommunes deltakerinnskudd var på kr. 12.000.

Den enkelte deltakers plikt til å gjøre innskudd i selskapet iht. foranstående skal oppfylles ved kapitalinnskudd i form av penger.

Den enkelte deltaker svarer for en andel av selskapets forpliktelser tilsvarende eierandelen.

Selskapet skal opprettholde en egenkapital på et nivå som er hensiktsmessig for å ivareta selskapets drift.

Driftstilskuddet, som skal dekke de tjenester selskapet utfører for kommunene, fordeles på deltakerkommunene i samsvar med regler fastsatt av representantskapet. Hole kommune betalte kr 165.406 for tjenestene i 2023.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE (KLP)

EIERE OG EIERANDELER

KLP er et gjensidig selskap som innebærer at eierne og kundene er identiske og dermed har sammenfattede interesser. Selskapet ble stiftet som et interkommunalt selskap. KLP er eid av kommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon i selskapet.

HISTORIKK

Etableringsår 1949.

KLP ble startet som et spleiselag fordi flere små kommuner i Norge ikke hadde råd til egen pensjonskasse. KLP er i dag landet største pensjonsselskap.

FORMÅL (VEDTEKTER)

Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringsselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.

STYREFORM OG STYREORGANER

Styret består av 8 medlemmer.

KOMMUNENS REPRESENTASJON

Ordfører er kommunens representant.

RAPPORTERINGSRUTINER

Det utarbeides års- og kvartalsrapporter.

KOMMUNENS ØKONOMISKE ENGASJEMENT

Alt overskudd i KLP tilbakeføres i prinsippet til kundene / eierne. Det skjer i form av styrking av bl.a. eiernes egenkapitalinnskudd i KLP, og gjennom direkte tilbakeføring av overskudd til kundenes premiefond. Som følge av eierskapet må KLPs kunder innbetale egenkapitaltilskudd til KLP, men slipper å betale utbytte til eksterne eiere. Avkastningen på eierkapitalen godskrives eierne / kundenes premiefond og kan benyttes til fremtidig pensjonspremie.

KLPs policy er at årlig egenkapitalinnskudd fra kundene ikke skal overstige overskuddet som tilbakeføres kundenes premiefond. Det vil si at veksten i egenkapitalen normalt genereres fra virksomheten i KLP. I 2023 innbetalte Hole kommune kr 1.245.713 i egenkapitaltilskudd og bokført verdi pr 31.12.2023 er kr. 17.824.333.

KOMMUNENS EIERSTRATEGI

Eierskapsmelding

Eierskapsmeldingen gir en oversikt over kommunens samlede eierskap og det politiske og juridiske styringsgrunnlaget for de ulike selskapene. Meldingen reflekterer også det rettslige ansvarsmessige forholdet mellom selskapsform og eier.

Hole kommune opprettet i 2015 et eierstrategiutvalg med oppgave å gå igjennom og konkretisere kommunens eierskap, samt presisere intensjonen med de ulike eierskapene. Kommunestyret har vedtatt eierskapsstrategi på bakgrunn av innstilling fra eierstrategiutvalg for alle de største selskapene.

Det legges opp til å fremlegge en oppdatert eierskapsmelding på høsten i etterkant av generalforsamlingene i selskapene 2. hvert år.

Det anbefales at kommunestyret foretar en hovedrullering av eierskapsmeldingen i løpet av hver kommunestyreperiode og i den forbindelse gjennomgå formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.

Eierstyring - gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter

De formelle eiermøtene er generalforsamling eller representantskap.

Hole kommunes eierrepresentanter skal ivareta kommunens interesser gjennom en aktiv deltagelse i selskapets eierorgan. Eierrepresentantene plikter å avklare eiernes syn før møter i eierorganene. Eierrepresentantene skal rapportere tilbake til eier v/formannskapet samtidig som protokoller fra møter i eierorganer er referatsaker i formannskapet, eller når rapporteringen er satt opp som orienteringssak.

Eiermøter

Det bør i tillegg til de formelle eiermøtene jevnlig gjennomføres uformelle eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er et møte mellom representanter fra kommunen som eier, styret og daglig leder for selskapet.

Eiermøte er ikke lovregulert og er en uformell arena for å diskutere strategier.

Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene

Eier har ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetanse for å nå selskapets mål. Eier bør også anbefale styret selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Det er derfor anbefalt å etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse:

- Fastsette styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling
- Foretar en egevaluering hvert år.
- Vurderer behovet for styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Habilitetsvurderinger

Etter forvaltningsloven er folkevalgte automatisk inhabile dersom de har en sentral posisjon i selskapet som er part i en sak. Regelen omfatter bare selskap som er organisert som selvstendig rettssubjekt.

Hole kommune anbefaler at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og Kommunedirektøren bør ikke sitte i styret i selskaper.

Registrering av styreverv

Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregisteret.no.

Utarbeidelse av etiske retningslinjer

Hole kommune bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapet.

Bærekraft

Bærekraft (miljømessig, sosialt og økonomisk) skal være en del av Hole kommunes eierstrategi i alle selskap som kommunen har eierskap til, så langt det er relevant. Kommunens representanter følger opp dette i selskapenes formålsparagrafer ved passende anledninger.

Utøvelse av kontroll og tilsyn

Kommunestyret har både et tilsyns- og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål.

Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskapene. Kontrollutvalget skal minst en gang pr valgperiode utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalget skal avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatet av disse.

Opplæring av og informasjon til folkevalgte

Det vil bli lagt opp til å innarbeide temaet eierskap i forbindelse med folkevalgtopplæringen hvert 4. år etter valget. Kommunestyret bør også tidlig i perioden får en oversikt over status for selskapene og i den forbindelse gjennomgå formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene.

KS har utarbeidet et hefte Anbefalinger om eierskap med mål om å bidra til kunnskap om viktige hensyn og hva som bør på plass for å få til en god eierstyring av selskaper og foretak, men også gi kunnskap til styremedlemmene i foretak og selskaper om god selskapsledelse og praktisering av roller og oppfølging når styringsformen endres. [Anbefalinger-om-eierskap-sept-23-F31-1-.pdf \(ks.no\)](#)

RUTINE FOR RAPPORTERING MELLOM SELSKAP OG KOMMUNE

Rapporteringsrutinene og kravene er rettet mot de selskaper som vurderes som strategisk viktige for kommunen, og der kommunen har styrerepresentanter.

Hva	Når
Generell informasjon om selskapet <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktperson • Selskapets kontaktinformasjon 	Snarest ved nyetablering. Fortløpende ved endringer.
Selskapets styringsdokumenter <ul style="list-style-type: none"> • Aksjonæravtale • Selskapsavtale • Styreinstruks • Strategiplaner • Etske retningslinjer • Varslingsregler/-rutine 	Snarest ved nyetablering. Fortløpende ved endringer.
Årlig rapportering <ul style="list-style-type: none"> • Årsmelding og årsregnskap • Årsplan med budsjett 	Ifb med protokoll fra eierorgan
Generalforsamling/representantskap <ul style="list-style-type: none"> • Innkalling og saksdokumenter • Protokoll med tilhørende dokumenter (revisorbekreftet årsregnskap og styrets beretning). 	4 uker før generalforsamling/representantskapsmøte Snarest og senest 1 måned etter avholdt møte i eierorgan

Tentativt årshjul for rapportering og kontakt mellom eier og selskap

Januar	Styrets innstilling til årsplan og budsjett oversendes eier
Mars/april	Årsberetningen oversendes eier
Mai/juni	Eierorganene avvikler møter
Juli	Regnskap med noter for selskapet oversendes eier etter behandling i eierorgan.
	Eiermøter avholdes i tråd med fastsatt styringsdialog for det enkelte selskap og ved behov.
September	Hovedrullering av eierskapsmelding med formålsdiskusjon og selskapsstrategi, første år etter valg – videre hvert 2. år.

Kommuner kan utføre felles oppgaver gjennom ulike typer samarbeid:

- Kommunalt foretak (KF) etter kommuneloven
- Interkommunalt samarbeid etter kommuneloven
 - Interkommunalt politisk råd
 - Kommunalt oppgaveselskap
 - Vertskommunesamarbeid
- Interkommunalt selskap (IKS) etter IKS-loven
- Samvirkeforetak etter samvirkelova
- Aksjeselskap etter aksjeloven
- Stiftelse, etter stiftelsesloven
- Forening eller andre måter det er rettslig adgang til

Når det gjelder valg av selskapsformer som *interkommunale selskaper (IKS)* og *interkommunale samarbeid (IS)*, er disse ofte begrunnet med mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide, endringer i rammebetingelser og eller lovverk, og regionalpolitisk hensyn.

Aksjeselskap blir gjerne brukt i forhold til regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorizonten er langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling har vært de områdene det har vært vanligst å bruke selskapsformen.

Kommunene står i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform, i de tilfellene der selskapsdannelse er aktuelt. Før det avgjøres hvilken selskapsform som er den mest formålstjenlige i forhold til de motiver kommunen har lagt til grunn for selskapsdannelsen, må det gjøres en rekke avveininger. Vurderingen må gjøres med tanke på at selskapsformen står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet er tenkt å utføre, og hvilke rammebetingelser selskapet trenger. Det legges til grunn at før selskapsformen velges, skal følgende forhold være vurdert:

- Muligheter for politisk styring; muligheter for innretning av aktivt og strategisk eierskap, samt eierkommunens reelle styring gjennom representasjonsmodeller
- Økonomisk ansvar; hvilke forpliktelser påtar kommunen seg vs. selskapet
- Risikovurderinger; økonomisk, markedsutsikter, miljø og samfunnsikkerhet, kvalitet og kvantitet av den kommunale tjenesten og forholdet til sluttbruker/innbyggerne
- Selskapets økonomiske frihet; forpliktelser i forhold til et selskap kontra det å beholde egen beslutningsmyndighet om prioriteringer av ressursbruk
- Fleksibilitet – endring av eierforhold/ samarbeid med private
- Forholdet til forvaltningslov/offentlighetslov
- Skatte- og avgiftsmessige forhold
- Anskaffelsesreglene
- Arbeidsgiverpolitisk strategi

Nedenfor presenteres de mest brukte selskapsformene, samt stiftelse.

KOMMUNALT FORETAK (KF)

Når kommunen eller fylkeskommunen ønsker å gi en virksomhet en mer selvstendig stilling enn det som gjelder i tradisjonell etatsmodell, kan det etableres et kommunalt foretak etter kommunelovens kapittel 9.

Foretaket er da ikke en egen juridisk enhet, men del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt.

Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret den virksomhet foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Både stifting og oppløsning av kommunale foretak vedtas av kommunestyret.

Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med henhold til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

Rammer for utøvelse av eierskap i kommunale foretak KF

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) Kapittel 9: Kommunalt og fylkeskommunalt foretak
Kommunestyret	Kommunestyret er overordnet til styret
Styret	Styret er underordnet kommunestyret. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens økonomiplan og årsbudsjett og i andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyret.
Kommunedirektøren	Kommunedirektøren kan instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken. I saker som foretaket fremmer til kommunestyret har kommunedirektøren ansvar for fullstendig saksbehandling.
Vedtekter	Foretaket skal ha vedtekter som angir foretakets formål. I vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitt saker må være godkjent av kommunestyret selv for å være bindende for kommunen.

Tabellen viser kommunens utøvelse av eierskap gjennom de formelle kanalene for eierstyring.

INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD OG KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP (IS)

Ved kommuneloven av 2018 ble reglene om samarbeid etter § 27 erstattet av to nye organisasjonsformer, interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavesamarbeid.

Kommunalt oppgavefelleskap i kommunelovens kapittel 19, kan benyttes både til enkle og mindre omfattende samarbeid, som samarbeid om kontrollutvalgssekretariat, kommuneadvokat og liknende, og til større og mer omfattende samarbeid. Bestemmelsen åpner i utgangspunktet for samarbeid om å løse alle typer oppgaver, både lovpålagte og ikke-lovpålagte. Den enkelte lov vil imidlertid kunne legge begrensninger på muligheten til å samarbeide på et område.

Et interkommunalt politisk råd er et politisk samarbeidsorgan. Rådet kan gis myndighet til å behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene, det vil si saker som er grenseoverskridende. Dette kan for eksempel være å behandle og eventuelt avggi uttalelser i hørings saker eller å drøfte ulike regionale satsinger eller tiltak. Rådet kan ikke produsere tjenester for innbyggerne eller kommunene eller fylkeskommunene i

INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)

Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap etter lov om interkommunale selskaper. Loven hjemler at interkommunale selskaper er egne rettssubjekt, som både rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. Selskapet har følgelig sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

I et interkommunalt selskap kan kun kommuner og fylkeskommuner være deltakere. Lovpålagte oppgaver, samt tjenester der det kan være regningssvarende og strategisk å løse oppgavene felles er eksempler på virksomhet som egner seg for denne selskapsformen. Tilsvarende gjelder regionale utviklingsoppgaver, prosjekter og anlegg.

Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale selskaper IKS

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om interkommunale selskaper (IKS-loven)
Representantskap	<p>Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.</p> <p>Representantskapsmedlemmene representerer sine respektive kommuner og fylkeskommuner i selskapsforholdet. Vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Dette innebærer at flertallet i kommunestyret eller det organ som har fått myndighet til det, kan gi sine representanter instruks om stemmegivning i representantskapet.</p> <p>Representantskapet har generell instruks- og omgjøringsmyndighet ovenfor styret.</p> <p>Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når en av deltakerne krever det for behandling av en bestemt angitt sak.</p>
Vedtekter/ Selskapsavtale	Selskapsavtalene fastsetter selskapets formål, deltakers innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser ovenfor selskapet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene for eksempel kan det avtales en lengre frist for innkalling til representantskapet, eller at visse typer saker skal legges frem for deltakerkommunene (eierkommunene) før styre fattet vedtak i saken.

AKSJESELSKAP (AS)

Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Selskapet er eget rettssubjekt. Det viktigste trekket ved aksjeselskapsformen er at aksjeeierne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeier i et aksjeselskap. Selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere.

Rammer for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper AS

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om aksjeselskaper
Generalforsamling	<p>Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. I dette ligger det at generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapsaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Dernest ligger det i generalforsamlingens stilling som selskapets øverste myndighet at generalforsamlingen kan instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre loven på særskilte områder fratrar generalforsamlingen den myndighet.</p> <p>Generalforsamlingen godkjenner selskapets årsregnskap og årsberetningen samt eventuelle andre saker som vedtektene har lagt til den ordinære generalforsamlingen å avgjøre.</p> <p>Utenfor generalforsamlingen har aksjeeierne ingen myndighet i selskapet.</p> <p>Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når aksjeeiere som representere minst en tidel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.</p>
Vedtekter, aksjonæravtale	<p>Vedtektene inneholder en del bestemmelser som identifiserer og konkretiserer selskapsforholdet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel at andre saker enn de obligatoriske etter loven skal behandles på ordinær generalforsamling eller det kan fastsettes at visse saker skal forelegges generalforsamlingen, enten slik at de saker det gjelder, skal være godkjent av generalforsamlingen for at det skal foreligge et gyldig vedtak, eller slik at saken forelegges til informasjon før det treffes vedtak.</p>

STIFTELSE

Stiftelser er regulert i stiftelsesloven av 15. juni 2001 (ikrafttredelse av 1. januar 2005). En stiftelse skiller seg fra de andre selskapsformene ved at den ikke har noen eiere eller deltakere. Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen først er opprettet har stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen. En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap.

ANSVARLIG SELSKAP (ANS) OG DELT ANSVAR (DA)

Ansvarlige selskap (ANS) og selskap med delt ansvar (DA) er regulert i selskapsloven, sist endret 01.01.2008.

ANS er et ansvarlig selskap med to eller flere eiere (deltakere) på minst 18 år som ikke har konkurskaratene. Selskapet må ha forretningsadresse i Norge. Det skal utarbeides selskapsavtale mellom eierne, hvor noen forhold er regulert av selskapsloven, mens andre forhold fritt kan avtales mellom deltakerne. Deltakerne er solidarisk ansvarlige. Det innebærer at de svarer for hele sin private formue for all gjeld som selskapet har eller pådrar seg.

DA er i utgangspunktet likt med ANS med ett unntak: Deltakerne hefter ikke solidarisk for selskapets gjeld, men kun for en fastsatt brøk (eierandel).

Kommuner har i henhold til selskapsloven ikke anledning til å være deltaker i ANS eller DA.

ANDELSLAG

Økonomiske foreninger (andelslag) er sammenslutninger som arbeider for å fremme medlemmenes økonomiske interesser ved selv å drive økonomisk virksomhet, men uten at medlemmene har økonomiske rettigheter i form av andel av overskuddet eller rett til egenkapital ved utløsning. En del slike sammenslutninger vil være aksjeselskap fordi medlemmene også får slike økonomiske rettigheter.

Selskapsformen er ikke lovregulert. Organisasjonsmessig vil et andelslag bli bygget opp omtrent som et aksjeselskap. Vedtektene blir svært sentrale i og med mangel av lovgivning.

OPPSUMMERING

Bruk av KF og IKS gir kommunene mulighet til å organisere tjenester mer selvstendig i forhold til resten av kommunen. De to formene er primært ment for virksomheter som er selvfinansierende eller av mer forretningsmessig karakter og som kan drives godt uavhengig av kommunens øvrige virksomhet. Selskapsformene brukes i forbindelse med monopolpreget virksomhet og når ansvarsbegrensningen ikke er reell.

Aksjeselskap brukes når andre eiere enn kommuner skal delta, og når det ønskes reell ansvarsbegrensning. Sammenlignet med aksjeselskap gir KF/IKS en del økonomiske fortrinn som lavere rente på lån, gunstigere egenkapitalisering, vanligvis ikke skatt på overskudd. Andre fordeler ved KF formen: at kommunestyret godkjenner budsjetter og at styrene står relativt fritt mht disponering innenfor det godkjente budsjett, utnyttelse av stordriftsfordeler f. eks innkjøp, ferdige reglementer, systemer og ordninger for eksempel pensjonsordning fra kommunen kan tas i bruk, kortere beslutningsveier, muligheter for direkte dialog med ordfører/politisk ledelse. Begrensningene i foretaksmodellen ligger i at hele eller deler av overskuddet kan dras inn, og at dette kan bli en uforutsigbarhet i forhold til framtidige investeringer og fornying. Kommunestyret kan også gi retningslinjer og gjøre vedtak som overprøver vedtak styret har gjort.

Ved AS er generalforsamlingen øverste myndighet, ved IKS representantskapet og ved KF kommunestyret. Bestemmelsene om styrets oppgaver og myndighet er tilnærmet lik. Det samme gjelder daglig leders oppgave. Styring av et heleid kommunalt AS i forhold til IKS og KF blir mer et spørsmål om hvordan en velger å utforme vedtekter og utøve styring og ledelse, enn valg av selskapsform.